

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาทัศนคติของประชาชน 3 กลุ่มในกรุงเทพมหานครอันได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาและผู้นำนิสิตนักศึกษาที่มีต่อโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นี้เป็นการศึกษาเพื่อทราบว่าประชาชน 3 กลุ่มดังกล่าวมีทัศนคติเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ศึกษาว่าเหตุผลสำคัญที่ประชาชน 3 กลุ่มเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยนั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของประชาชน 3 กลุ่ม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติของประชาชน และศึกษาว่าแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ประชาชนเคยได้รับในระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น แหล่งข่าวสารใดที่ประชาชนรับมากที่สุดและรองลงมาอีก 4 ลำดับ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากร 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มนักหนังสือพิมพ์ กลุ่มอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาและกลุ่มผู้นำนิสิตนักศึกษา โดยใช้จำนวนตัวอย่าง 311 คน แต่เก็บรวบรวมข้อมูลกลับมาได้ร้อยละ 86.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากการวิจัยที่เคยทำในต่างประเทศ ตลอดจนเอกสารทาง ๆ แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ส่วน ส่วนแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมี 4 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นสเกลวัดทัศนคติแบบ Likert scale ประกอบด้วยข้อความที่ใช้วัดทัศนคติ 25 ข้อความ และคำถามเกี่ยวกับเหตุผลสำคัญของประชากรที่ทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้วัดความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของประชากรมี 15 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งข่าวสารเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ประชากรเคยได้รับมี 2 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test, z-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. คำนวณสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือร้อยละ 61.1 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็น
อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาโทและมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21-30 ปี
2. ทักษะคิของผู้ตอบแบบสอบถามและ เหตุผลสำคัญที่ทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครง
การก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือร้อยละ 53.7 ไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า
นิวเคลียร์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 73.25 ให้เหตุผลว่าไม่เห็นด้วยเพราะเกรงว่าจะไม่ปลอดภัย
3. ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือร้อยละ 55.5 เป็นผู้มีความรู้เรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
น้อย ร้อยละ 37.40 เป็นผู้มีความรู้เรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปานกลาง และร้อยละ 7.03 เป็นผู้
มีความรู้เรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ดี
4. แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับเท่าที่ผ่านมา
ผลการวิจัยปรากฏว่า
แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับมากที่สุด
คือหนังสือพิมพ์ ลงมาได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โทรทัศน์, วิทยุ และเพื่อน ตามลำดับ
5. ผลการทดสอบสมมุติฐาน สรุปได้ดังนี้
ก. ประชาชนชายมีทัศนคติเห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
มากกว่าประชาชนหญิง
ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาทัศนคติของชาวอเมริกันที่หลุยส์ แฮร์ริส¹ (Louis
Harris) แห่งสหรัฐอเมริกา ทำไว้เมื่อปี พ.ศ. 2518 ซึ่งพบว่าประชาชนชายเห็นด้วยกับการก่อ

¹ The American Nuclear Society, Nuclear News, January 1974, p 28-29

สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มากกว่าประชาชนหญิง เช่นกัน

ข. ประชาชนที่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เนื่องจากเหตุผลทางค่านิยมหรือศาสนาธรรมมีมากกว่าประชาชนที่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เนื่องจากเหตุผลอื่น

ค. ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เนื่องจากเหตุผลด้านความปลอดภัยมีมากกว่าประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เนื่องจากเหตุผลอื่น

ง. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จ. ประชาชนที่เคยได้รับข่าวสารโดยตรงจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ฯ กับประชาชนที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โดยตรงจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยข้อ จ. ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเนื่องจากยังไม่เคยมีการวิจัยเรื่องนี้มาก่อนเลย จึงคาดหมายว่าแม้ประชาชนจะเคยได้รับข่าวสารเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โดยตรงจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ฯ แต่การที่ประชาชนมีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับโครงการ ฯ นั้นอาจเนื่องมาจากประชาชนมีความเชื่อเดิมในทางที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นแม้จะได้รับข่าวสารเพิ่มเติมประชากรก็ยังมีทัศนคติไม่เห็นด้วยตามความเชื่อเดิม ทั้งนี้ตามทฤษฎี The Social Judgement Theory of Attitude Change ของ Sherif และ Howland¹

¹ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย,

กล่าวว่าในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ บุคคลจะวินิจฉัยข่าวสารที่เขาได้รับใหม่โดยเอาความรู้หรือข่าวสารที่เขาเคยได้รับมามีส่วนเกี่ยวข้องกับควยซึ่งหลักการวินิจฉัยของบุคคลโดยทั่วไป ประการหนึ่งคือความคิดเห็นที่มีอยู่เดิมของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งจะเป็นแหล่งอ้างอิงที่เข้มแข็งในการวินิจฉัยเกี่ยวกับข่าวสารหรือความคิดเห็นใหม่เกี่ยวกับทัศนคติ และจากการศึกษาของ McGuire และ Millman ก็พบว่าถ้าข่าวสารใหม่ยิ่งแตกต่างกับความเชื่อหรือทัศนคติเดิมของบุคคลมากเท่าใดยิ่งจะทำให้บุคคลนั้นพยายามหาข้อโต้แย้งมากยิ่งขึ้น¹ นอกจากนั้นการที่คนจะยอมรับข่าวสารใหม่และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือไม่ยิ่งขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว (Source Credibility) ความดึงดูดใจความสนใจของแหล่งข่าว (The Attractiveness of the Source) และพลังของแหล่งข่าว (The Power of the Source) อีกควย² การที่ประชาชนมีทัศนคติไม่เห็นควยหลังจากที่รับทราบข่าวสารแล้วก็อาจเป็นได้ว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว ความดึงดูดใจ ความสนใจของแหล่งข่าวหรือพลังของแหล่งข่าวไม่ดีพอก็ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะทำการศึกษาเพื่อทราบสาเหตุที่แท้จริงในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์น้อย ดังนั้น จึงควรที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จะทำการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนมากขึ้น เพราะอย่างน้อยก็เป็นวิทยาการแขนงหนึ่งซึ่งประชาชนควรจะได้ทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้อง แม้ว่าจะยังไม่มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในขณะนี้ก็ตาม เพื่อว่าในอนาคตหากจะก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ประชาชนจะได้มีความรู้ ความเข้าใจดีพอ อันมีผลต่อทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อโครงการควย

¹ Ibid., p. 76 - 77

² Ibid., p. 81

2. จากข้อสรุปที่พบว่าประชาชนที่เคยได้รับทราบข่าวสารเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์โดยตรงจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ฯ ทศนคคิไม่แตกต่างจากผู้ไม่เคยได้รับข่าวสารโดยตรงจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ และส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางลบ ดังนั้น จึงควรที่จะมีการพิจารณาถึงหลักวิชาการในการเผยแพร่ข่าวสารเทคนิคในการเผยแพร่ข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร ฯลฯ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อที่จะทำให้การเผยแพร่ข่าวสารมีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามทิศทางที่ต้องการ

3. ควรใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อหลักในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ร่วมกับการเผยแพร่ข่าวสารโดยใช้สื่ออื่น ๆ คือ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ เนื่องจากการวิจัยพบว่าประชาชนรับทราบข่าวสารเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จากหนังสือพิมพ์มากที่สุด

4. ในการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ควรเน้นในเรื่องความปลอดภัยเนื่องจากประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ ฯ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยเพราะเกรงว่าจะไม่ปลอดภัย ดังนั้น จึงควรที่จะให้ความกระจ่างในเรื่องนี้แก่ประชาชน รองลงมาก็คือเรื่องความจำเป็นที่จะต้องสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์, เรื่องการลงทุน และสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในด้านการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จำกัดประชาชนเพียง 3 กลุ่ม คือ นักหนังสือพิมพ์ อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาและผู้นำนิสิตนักศึกษาเท่านั้น ซึ่งความจริงแล้วผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีอีกหลายกลุ่ม อาทิ นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักการเมือง ข้าราชการในระดับสูง ประชาชนกลุ่มอื่น ตลอดจนประชาชนใกล้ชิดที่จะก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เป็นต้น ดังนั้นการวิจัยขั้นต่อไปควรจะมุ่งถึงกลุ่มประชาชนดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่าชื่อที่เรียกว่าโรงไฟฟ้าปรมาณู หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นั้นมีผลต่อความรู้สึกหรือทัศนคติของประชาชนในเรื่องการยอมรับหรือไม่

ปัญหาในการวิจัย

ปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ที่สำคัญคือปัญหาในการถามเก็บข้อมูลจากประชากรซึ่งต้องใช้เวลามากเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีภาระหน้าที่มาก ทำให้การเก็บข้อมูลล่าช้าและต้องคิดคามอย่างใกล้ชิดเพื่อ

ให้ไขข้อมุลกลับมา รองลงมาได้แก่ปัญหาที่มีผู้พากย์วิจารณ์ว่าแบบสอบถามในส่วนที่เป็นความรู้ เป็นเรื่องวิชาการมาก แต่เนื่องจากจุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบว่าประชาชนมีความรู้เรื่อง โรงไฟฟ้านิวเคลียร์มากน้อยแค่ไหน ซึ่งท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณากำหนดคำถามในส่วนที่เป็นความรู้ได้ พิจารณาเห็นว่าคำถามแต่ละข้อในส่วนที่ใช้วัดความรู้ที่ได้กำหนดขึ้นนั้นล้วนเป็นเรื่องที่จะ เป็นเครื่องวัด ว่าประชาชนมีความรู้เรื่องนี้เพียงใดตามวัตถุประสงค์ที่ของการจะทราบความรู้ของประชาชนในเรื่อง โรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย